

Інклюзивна література нонфікшн

проф. Деркачова Ольга

Ольга Деркачова
Соломія Ушневич

Говоритимемо про...

- літературу факту
- загальні характеристики
інклюзивної документальної
літератури
- документаьну інклюзивну
літературу як засіб виходу з
екзистенційної кризи

Кажуть, що...

- не закріпилися загальноприйняті визначення документальної літератури та ієрархії її складових – окремих жанрів і жанрових різновидів;
 - документалістика не представлена у підручниках та посібниках і наукових програмах з історії нової української літератури поруч із власне художніми (белетристичними) жанрами прози;
 - немає критики відповідного рівня; та, що є, на появу документальних книг реагує спорадично, бо ще й не бралася виробляти критерії їх оцінки, аби різносторонньо, глибоко аналізувати та оцінювати появу таких видань, вводити їх у загальний літературний процес та суспільно-політичний дискурс;
 - не склалася традиція розгляду української документалістики в контексті світової
- <http://dspace.nbuiv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/18489/25-Koloshchuk.pdf?sequence=1>

нонфікшн

- 1) у ширшому значенні — видання нехудожнього змісту;
- 2) у вузькому значенні — видання, засноване на подіях, інших реаліях, документах, біографічних фактах, викладених та інтерпретованих автором із використанням художніх засобів, проте без спотворення правдивості оповіді.

Основні види нон-фікшну в ширшому значенні:

офіційна, наукова, суспільно-політична, науково-популярна, популярна, виробничо-практична, навчальна, довідкова книга та видання для організації дозвілля.

Основні види нон-фікшну у вузькому значенні:

1) Пізнавальна (інтелектуальна):

документалістика, або література факту: біографії, автобіографії, мемуаристика, есеїстика, публіцистика; науково-популярні видання іншої тематики: мистецтво, культура, наука, винаходи, історія, комп'ютерна техніка, технології, природа, космос, етнографія, національні традиції.

2) Ділова література (бізнес-література): право, економіка, маркетинг, менеджмент.

3) Мотиваційна література: батьківство, виховання дітей, стосунки, гендерні особливості, сімейні цінності, тайм-менеджмент, селф-менеджмент, розвиток особистісних якостей, фітнес, дієти, спорт, здоров'я, туризм, травелоги, хобі, хендмейд.

ЕГО-ТЕКСТИ ??? (ЩОДЕННИКИ,
МЕМУАРИ, ЛИСТИ,
АВТОБІОГРАФІЧНІ НАРИСИ,
СПОВІДІ, ЗАЛИШЕНІ ДЛЯ
ПОТОМКІВ В АВТЕНТИЧНОМУ
ВИГЛЯДІ, БЕЗ БЕЛЕТРИЗАЦІЇ)

ДОКУМЕНТАЛЬНА ЛІТЕРАТУРА – художньо-публіцистичні, науково-художні твори (нариси, нотатки, хроніки, репортажі), що ґрунтуються на повному або частковому використанні документальних джерел. Відрізняються від істор. жанрів, хронік, літописів, діаріюшів, щоденників, мемуарів способом використання док. бази, яка, не зазнаючи типізації та вимислів, закладає структурні підвалини твору, зосереджується на аналізі відповідно фіксов. матеріалу, що іноді компонується на засадах зіставлення й монтажу. Д. л. розкрила свої можливості у таких творах, як «Vies de Haydn, de Mozart et de Métaſtase» («Життя Гайдна, Моцарта і Метастази», 1814), «Vie de Rossini» («Життя Россіні», 1823) Стендаля, «Astoria» («Асторія», 1836) В. Ірвінга, «The French Revolution» («Французька революція», 1837), «The History of Friedrich II of Prussia, Called Frederick the Great» («Історія Фрідріха II Прусського, званого Фрідріхом Великим», у 6-ти т., 1858–65) Т. Карлайла, у низці белетризов. біографій, написаних Р. Ролланом, С. Цвайгом, А. Моруа, В. Петровим («Аліна й Костомаров», Х., 1929; «Романи Куліша», К., 1930), у книгах «Чорнобиль» Ю. Щербака (К., 1989), «Набої для розстрілу» Г. Снегірьова (К., 1990) та ін. (Ю. І. Ковалів)

На думку Ф. Лежена, існує ціла система автодокументів, “его-текстів”, частиною якої є жанр автобіографії. Основними визначальними критеріями автобіографічних текстів він вважає:

форму мови: розповідь, проза;

об’єкт зображення: індивідуальне життя, історія особистості;

позицію автора: ідентичність автора і оповідача;

позицію оповідача а) ідентичність автора головному герою, б)

ретроспективна перспектива оповіді

Серед жанрів автобіографічного дискурсу виділяють: автобіографію, мемуари (спогади), лист, щоденник, сповідь.

Автобіографія протиставляється щоденнику (різні позиції в часі), мемуарам (об'єктом розповіді яких є не тільки окрема особистість), автобіографічному роману і поемі (які через присутній вимисел є об'єктами літературознавства), сповіді (зображується лише внутрішній стан людини)

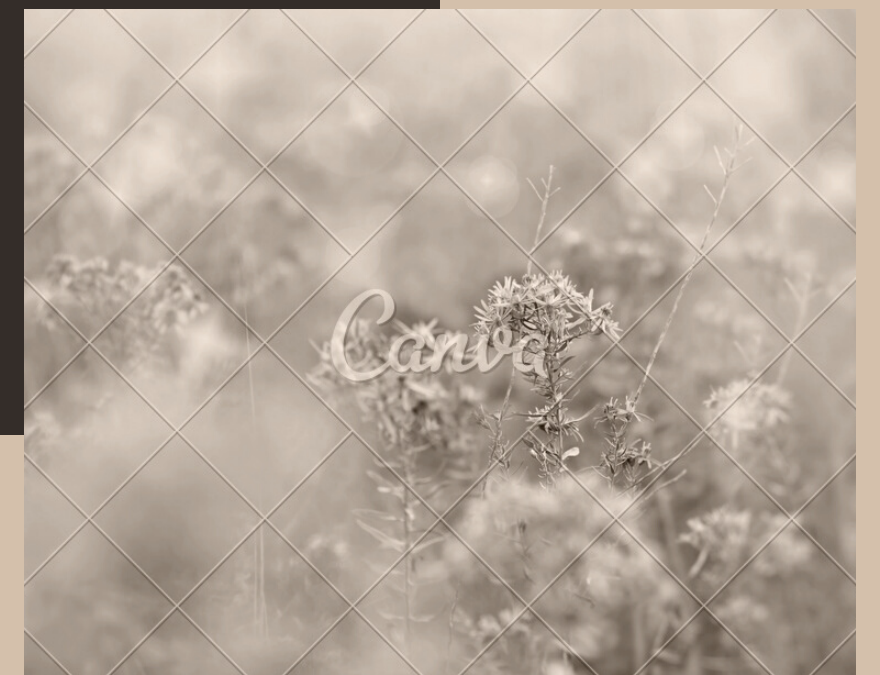
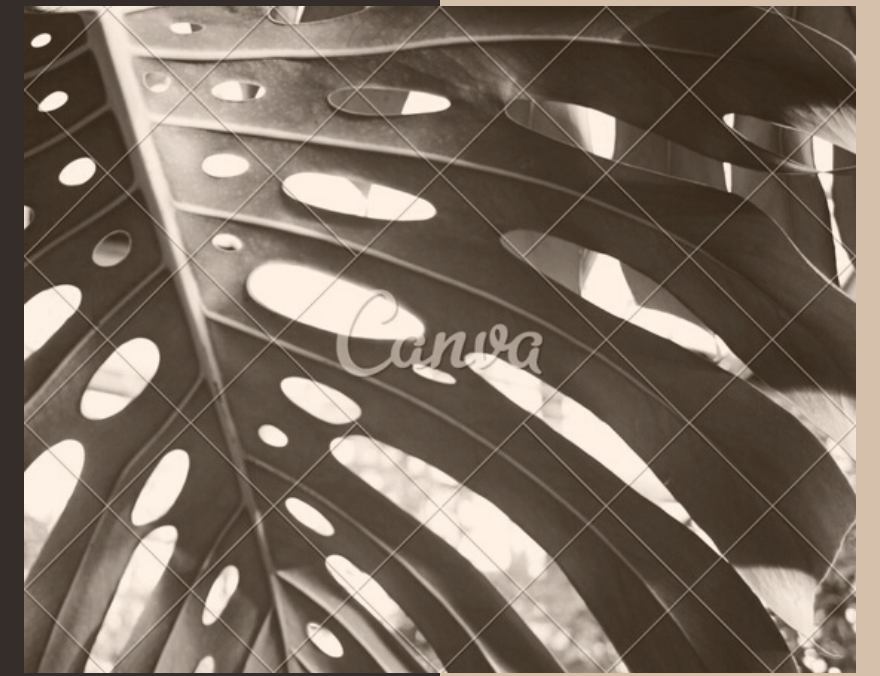
Під автобіографічною сповіддю ми розуміємо текст, у якому розповідь ведеться від першої особи, при чому оповідач (автор) допускає читача до “найсокровенніших глибин власного духовного життя, намагаючись зрозуміти найтендітніші істини про себе”.

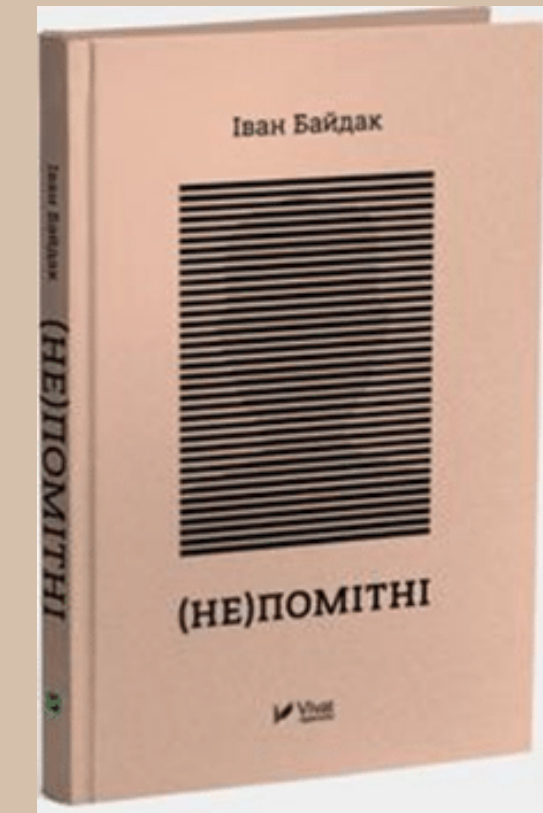
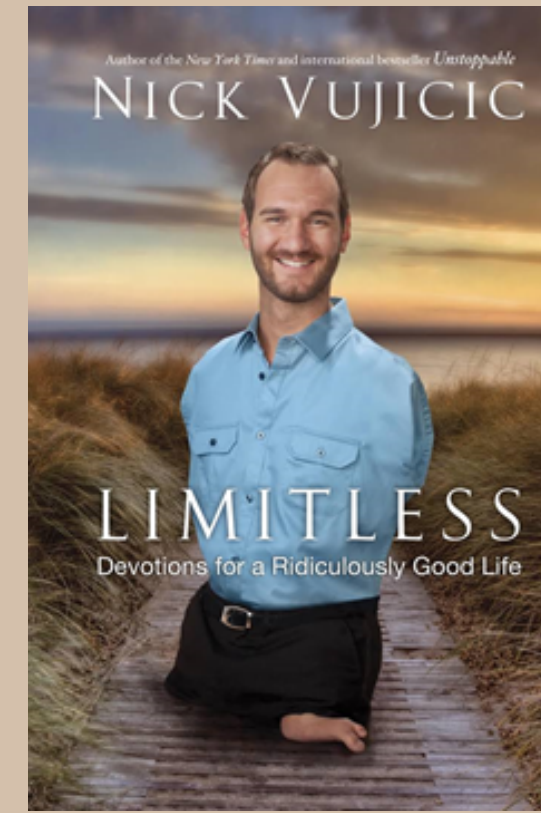
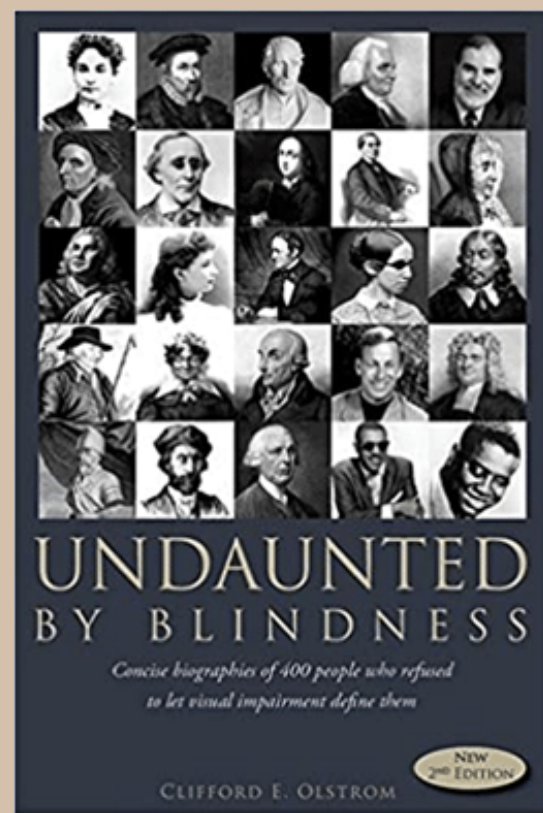
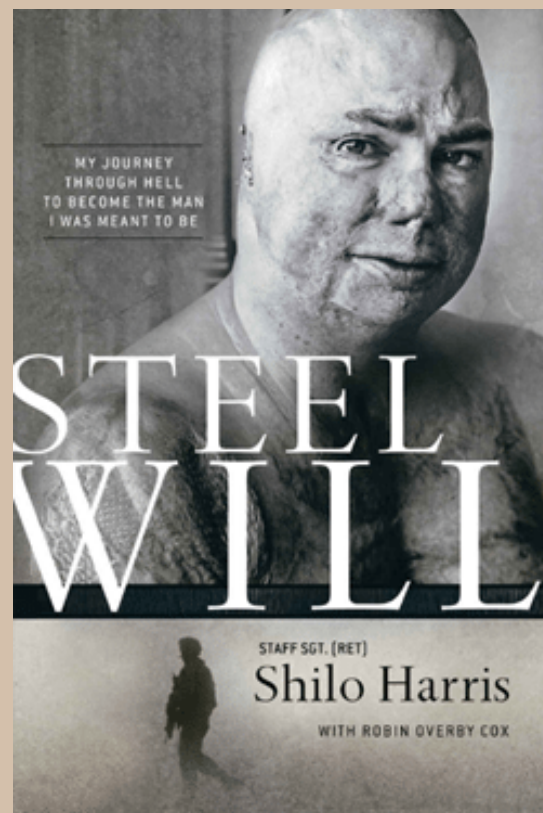

Canva

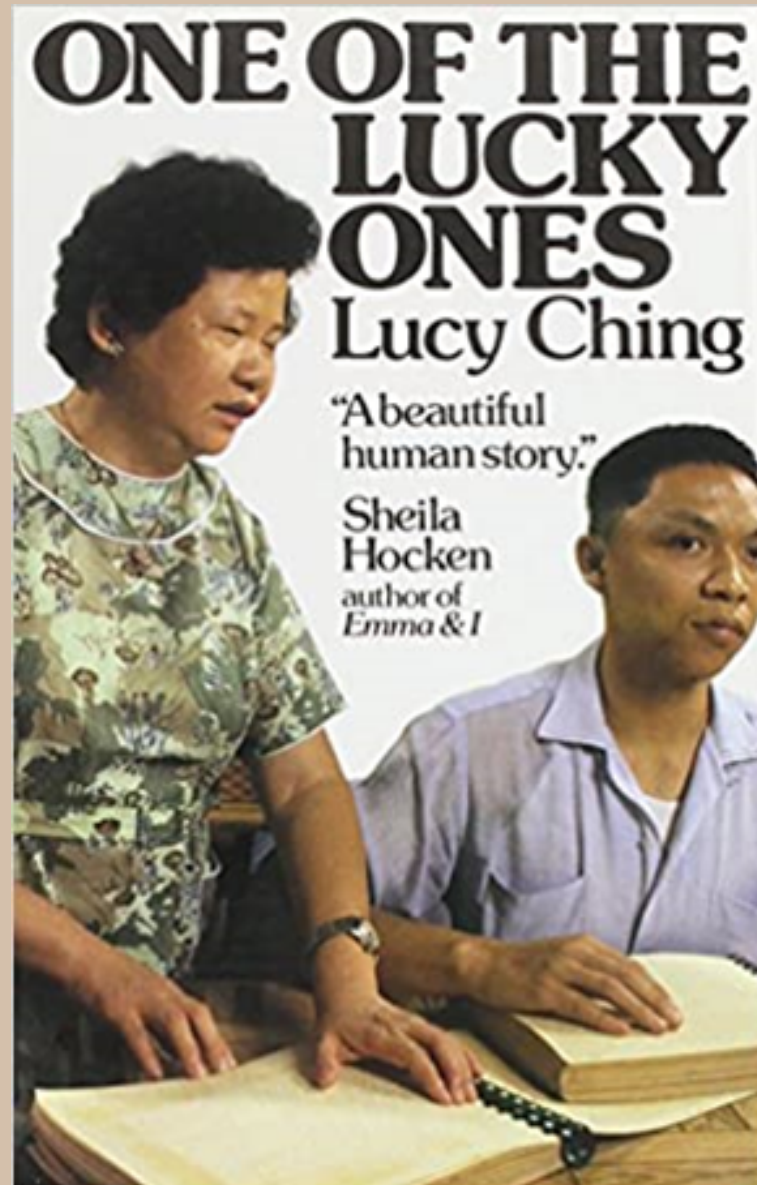
Терміни:

- „література факту”
- „документальна література, або документалістика”
- «фактографія»
- «художньо-документальна література»
- «література non fiction»
- «фактуальна оповідь»

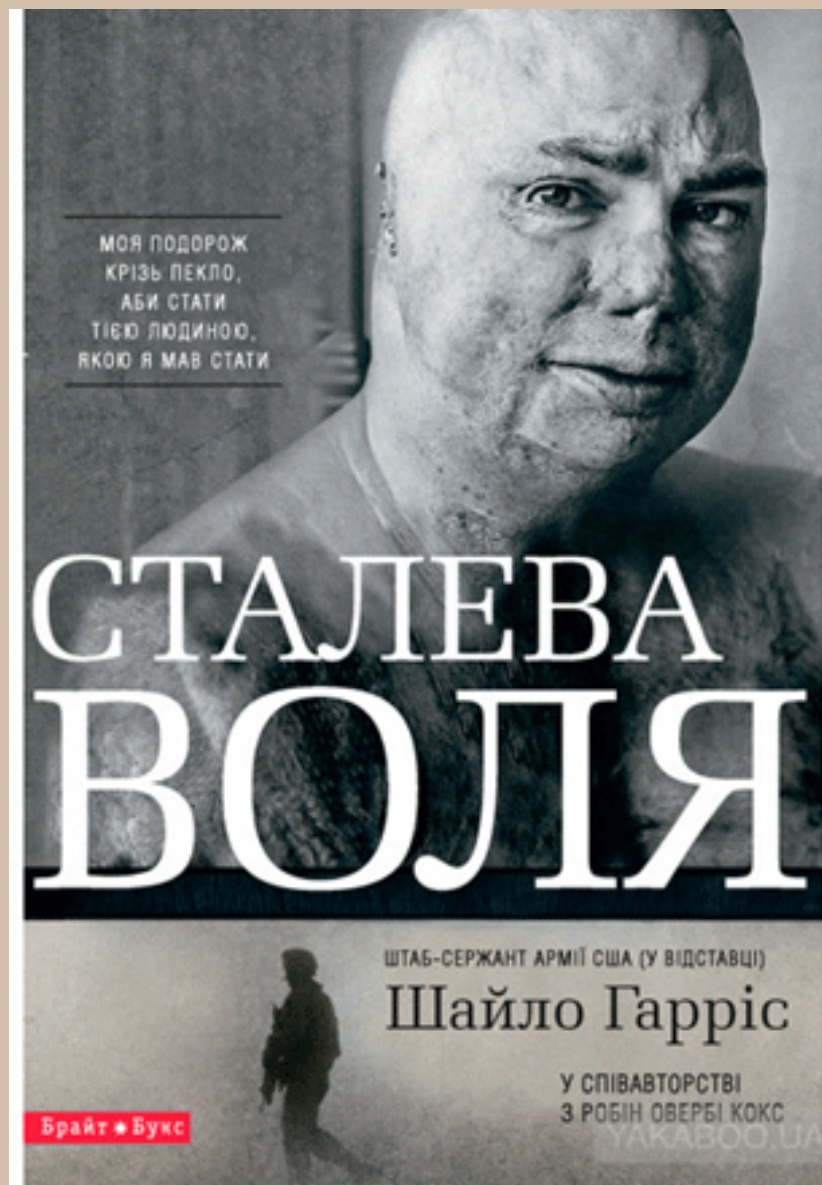

Книги-біографії та автобіографії

“One of the
Lucky Ones”
(1982)

«Сталева воля»
(2014)

2019

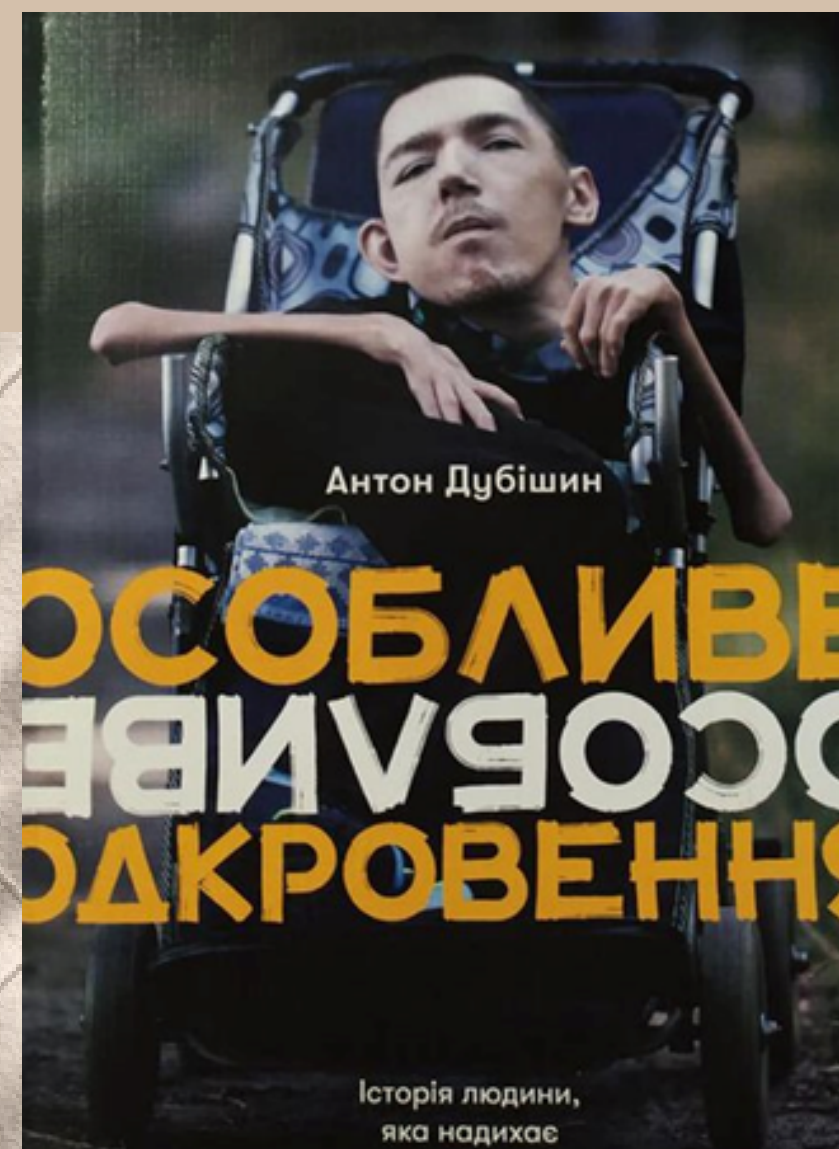

«Життя без обмежень» (2015)

«Я, Ніна» (Ольга Купріян, Яніна Соколова 2019)

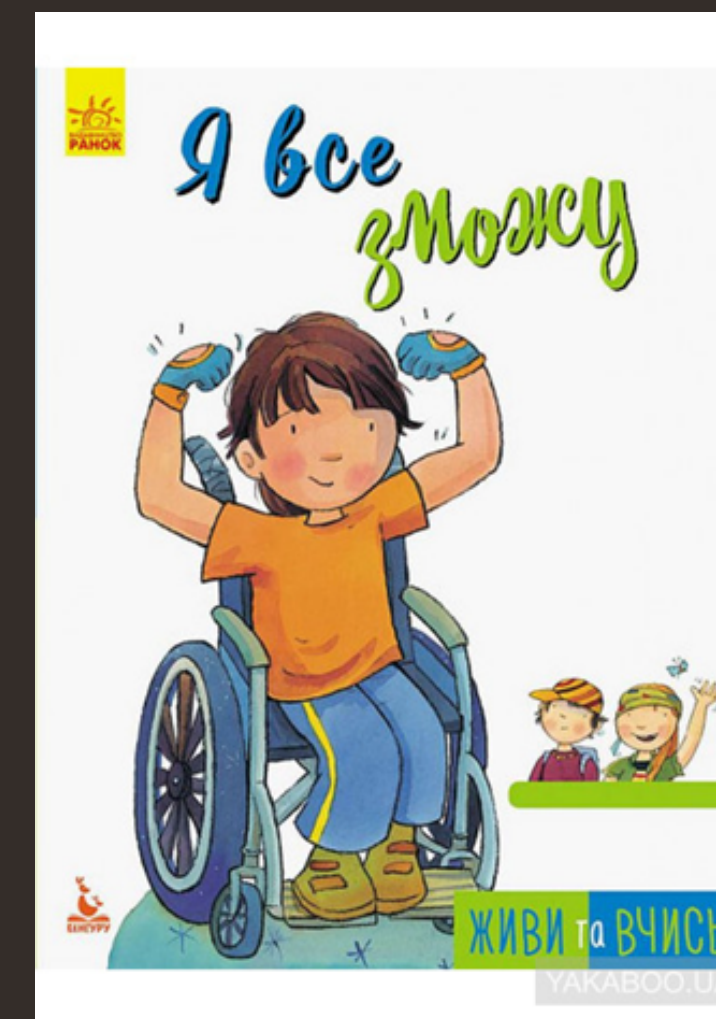
«Особливе одкровення» (2020)

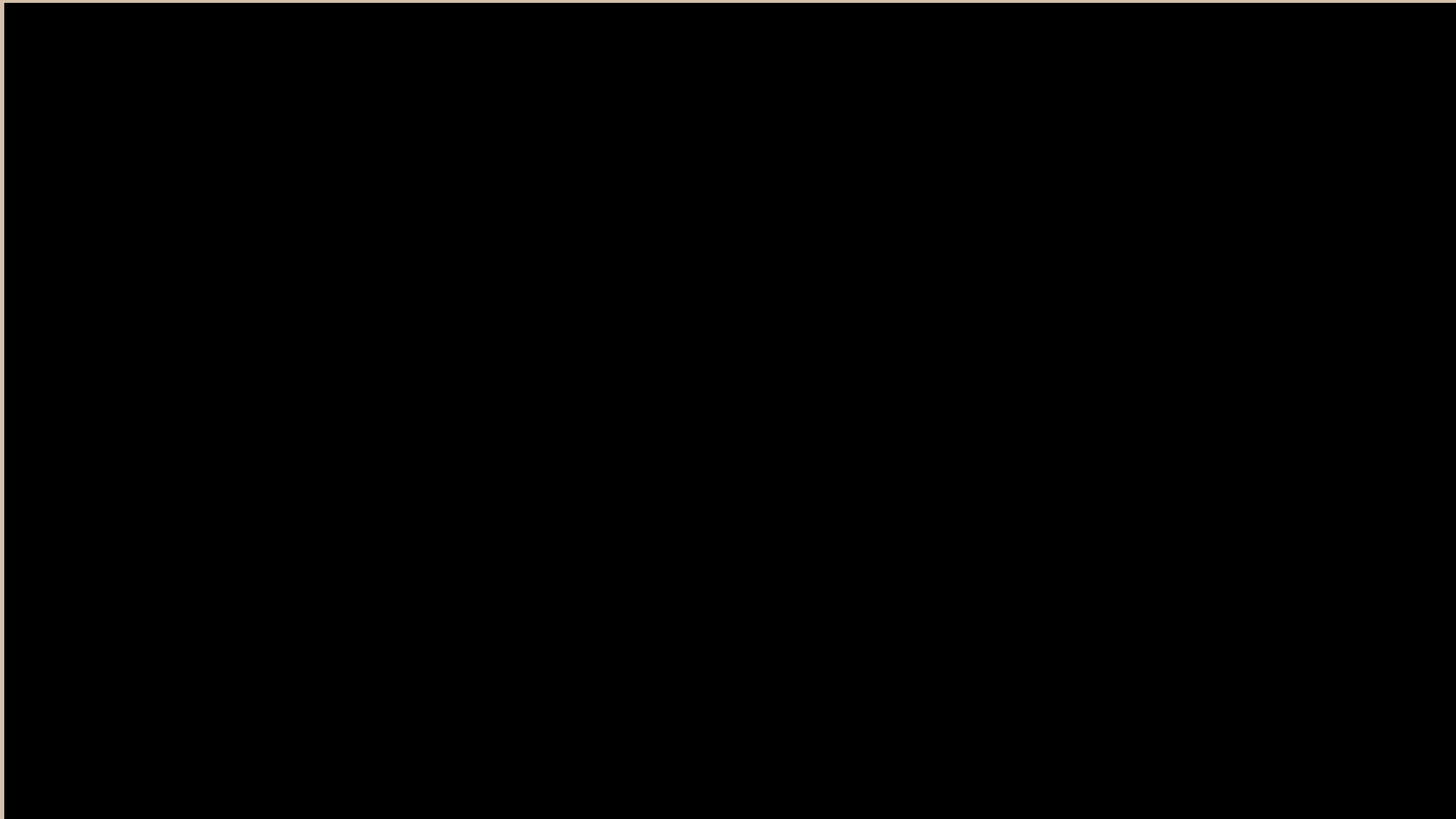
«Філіппіна: Сила
тендітного життя»
(2007)

(Не)помітні
(2021)

«Я все
зможу»
(2006)

**ОСОБЛИВОСТІ
ІНКЛЮЗИВНОЇ
ДОКУМЕНТАЛЬНОЇ
ЛІТЕРАТУРИ**

розповідь про
прийняття себе
самого та
сприйняття тебе
світом (власний
досвід ключовий)

мотиваційний
характер

одкровення

історія успіху

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ

olga_derkachova@ukr.net

